

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott**Tid:** Torsdagen den 11 november 2021 kl. 09:00-12.00**Plats:** Esplanaden/digitalt**Beslutande:** Charlotta Westerlund (S), ordförande
Solveig Granberg (C), 1:e vice ordförande
Andreas Sjögren (S)
Mehrana Bassami (S) (distans delt.)
Madelene Nord (M) (distans delt.)
Ellen Ström (V)
Carinne Sjöberg (L)**Övriga deltagare:** Se sidan två**Utses att justera:****Sekreterare:** §§ 45-51
Olov Häggström**Ordförande:**
Charlotta Westerlund**Justerare:**
Solveig Granberg

BEVIS**Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag**

Organ: Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Sammanträdesdatum: 2021-11-11

Anslaget har satts upp: 2021-11-22

Anslaget tas ner: 2021-12-14

Förvaringsplats: kommunledningsstaben

Underskrift:
Olov Häggström

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare

Ari Leinonen (S)

Helena Smith (S)

Maria Myrstener (V)

Alice Nikmanesh (MP)

Ulrik Berg (M)

Fredrik Rönn (C)

Tjänstemän

Linda Gustafsson, övergripande planering

Annika Dalén, övergripande planering

Dan Gideonsson, stadsledningskontoret

Beslutsärenden

§ 45

Diariennr: KS-2021/01030

JUSK deltagande i Forum Jämställdhet 2022

Beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

att ordförande samt vice ordförande deltar på det årliga nationella Forum Jämställdhet. Forumet genomförs 2022 i Stockholm 8–9 februari

Ärendebeskrivning

Forum Jämställdhet är Sveriges största jämställdhetskonferens. Målgrupp är förtroendevalda, chefer och experter i offentliga, privata och fackliga organisationer. Konferensen består av fördjupande seminarier och interaktiva verkstäder med utgångspunkt i jämställdhetsintegrering. Det är ett forum för både kompetenshöjning och nätverksbyggande inom jämställdhetsfrågor.

2022 genomförs konferensen den 8–9 februari med Stockholms stad som lokal värd. Deltagarkostnaden är 3900 kronor per person när anmälan görs innan 15 november 2021.

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

§ 46

Diarienum: KS-2021/01031

Orange the world 2021

Beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

att avsätta 35 000 kronor för kampanjen Orange the world 2021

Ärendebeskrivning

Den 25 november infaller internationella dagen mot våld mot kvinnor, en dag som världen över även är känd som Orange day. Kända byggnader lyser upp i orange och människor manifesterar på olika sätt mot det könsbaserade våldet. Dagen markerar starten på FN:s årliga kampanj "16 dagar av aktivism mot könsbaserat våld" och valet av just orange motiveras med att det är en ljus och optimistisk färg, egenskaper som passar för att representera en värld fri från våld mot kvinnor och flickor.

I Umeå föreslås mellan 25 november och 10 december ett stort antal platser runtom i staden att lysa i orange. Initiativet är ett samarbete mellan Umeå kommun, Länsstyrelsen Västerbotten, Region Västerbotten, samt flera kommunala bolag. Även Vännäs kommun deltar i kampanjen. Utöver belysningskampanjen planeras en debattartikel samt en kunskapshöjande insats i form av digitala föreläsningar och ett kunskapspaket att spridas under dessa dagar.

Offerten från Umeå Scinteknik för att ställa om höstljusinstallationerna till orange är på 60 060:-, där jämställdhetsutskottet föreslås stå för halva kostnaden och Umeå för andra halvan av kostnaden. Eventuella ytterligare kostnader för föreläsararvoden kan tillkomma.

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

§ 47

Diarienum: KS-2018/00592

JUSK yttrande på Motion 29/2018: Skapa ytterligare närhet och trygghet i kollektivtrafiken**Beslut**

Jämställdhetsutskottet föreslår kommunfullmäktige

att bifalla motion 29/2018 Skapa ytterligare närhet och trygghet i kollektivtrafiken

Ärendebeskrivning

Alliansen har i motion 29/2018 föreslagit:

att införa ett arbetssätt i kollektivtrafiken där man genom en trygghetsåtgärd kan be busschauffören att få stiga av mellan busshållplatser.

Efter motionens inkommande har kommunfullmäktige gett Umeå kommunföretag i uppdrag att införa flexibla nattstopp för avstigande i kollektivtrafiken där bussen stannar mellan två ordinarie busshållplatser i syfte att öka den upplevda tryggheten nattetid (uppdrag 32 i nuvarande planeringsförutsättningar).

Umeå kommunföretags (UKF) styrelse har svarat på motionen och anser den besvarad med hänvisning till uppdrag 32 och att de har beslutat att föreslå den regionala kollektivtrafikmyndigheten att införa flexibla nattstopp. De lyfter i sitt svar också att det formella beslutet om införande av nattstopp tas av den Regionala kollektivtrafikmyndigheten. Umeå kommunföretag har arbetat fram ett förslag till riktlinjer och omfattning som fastställts i styrelsen och delgetts den Regionala kollektivtrafikmyndigheten.

Jämställdhetsutskottets yttrande

Jämställdhetsutskottet ser positivt på motionens intentioner och införande av flexibla nattstopp som ett sätt att öka tryggheten i relation till kollektivtrafik. En ökad känsla av trygghet och makt över den egna resan kan också antas leda till ett ökat nyttjande av kollektivtrafiken och därmed också andelen hållbara resor i Umeå kommun, det vill säga att införandet av flexibla nattstopp är bra för jämställdhetsmålet och makten över sitt eget liv och att kunna delta i aktiviteter och utbud som erbjuds men också för målet om 65 procent hållbara resor.

I framtaget förslag om riktlinjer och omfattning föreslås att etapp I våren 2022 ska gälla all landsbygdstrafik i Umeå kommun. Syftet enligt riktlinjerna är att brister som underlättas med flexibla nattstopp framförallt finns på landsbygden, d v s brist på belysning, avsaknad av anslutningsvägar och hållplatser samt långa hållplatsavstånd. Det finns också större tidsmarginaler i landsbygdstrafik än i stadstrafik vilket innebär att ökade körtider är enklare att hantera.

Den nationella trygghetsundersökningen (NTU) visar att 20 procent av kvinnor och 7 procent av män mycket ofta eller ganska ofta valt en annan väg eller ett annat färdssätt på grund av oro för att utsättas för brott. Undersökningen visar också att 13 procent av kvinnor och 1 procent av män mycket ofta eller ganska ofta oroar sig för att utsättas för sexuella angrepp eller våldtäkt. Undersökningar kopplade till otrygghet och kollektivtrafik visar att otrygghet gör sig påmind under hela resan, både på väg till och från hållplatsen, på hållplatsen och på själva färdmedlet.

Jämställdhetsutskottet vill här särskilt trycka på kunskapen om att kvinnors otrygghet i offentligt rum framför allt handlar om rädslan för att utsättas för ett sexuellt övergrepp, om rädsla för mäns våld. Detta är en befogad reaktion då det våld som kvinnor utsätts för nästan uteslutande utövas av män, på samma sätt som att det våld som män utsätts för framför allt utövas av andra män. För att flexibla nattstopp ska bli en trygghetshöjande insats behöver den här kunskapen finnas med i implementering, och vid bedömning av behov. I motionen skrivs framför allt urbana miljöer fram medan i förslaget om införande av nattstopp lyfts i första etappen nattstopp på landsbygd fram där utvärdering av etapp I med fokus

landsbygd ska ligga till grund för eventuellt införande i stadstrafik under etapp II.

Jämställdhetsutskottet vill klargöra att utifrån ett jämställdhetsperspektiv med fokus på det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet och utifrån målsättningar om ett tryggt Umeå så finns behov av trygghetsskapande insatser exempelvis flexibla nattstopp så länge som kvinnor upplever otrygghet i offentligt rum. Jämställdhetsutskottet har full förståelse för att det finns aspekter relaterade till tidtabeller, trafiksäkerhet, kostnader etc. som kan försvåra införande men det är inte samma sak som att behov inte föreligger. Huruvida flexibla nattstopp blir en använd tjänst kommer att handla mycket om hur det kommuniceras, samt hur busschaufförerna ställer sig till och tar ansvar för att nattstoppen kan genomföras på ett sådant sätt att det upplevs som tillgängligt och säkert.

Jämställdhetsutskottet vill särskilt lyfta vikten av att en förståelse av hur otryggheten ser ut finns med i implementeringen av arbetet ser gärna att den regionala kollektivtrafikmyndigheten vid behov tar stöd av Umeå kommun och den gedigna erfarenhet som finns i att arbeta med trygghet, jämställdhets - och våldsfrågor så att införandet av flexibla nattstopp får bästa möjliga förutsättningar att testas och utvärderas på ett bra sätt.

Beslutsunderlag

Motion 29/2018

Umeå kommunföretags yttrande på motion 29/2018

Umeå kommunföretags beslutsprotokoll och skrivelse ang. införande av flexibla nattstopp i Umeå kommun

Beredningsansvariga

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Annika Dalén, utvecklingsstrateg

Beslutet ska skickas till

Umeå kommunföretag

Jämställdhetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Carinne Sjögren (L), Madelene Nord (M), Ellen Ström (V), Solveig Granberg (C), Charlotta Westerlund (S) och Andreas Sjögren (S) yrkar på bifall till motionen.

Propositionsordning som godkänns

Jämställdhetsutskottet beslutar att bifalla motionen, enligt tjänsteskrivelsens förslag.

§ 48

Diariernr: KS-2021/00552

JUSK yttrande motion 16/2021: Förbjud separata badtider i skolan och motverka kvinnoförtryck på kommunala badhus**Beslut**

Jämställdhetsutskottet föreslår kommunfullmäktige

att avslå motion 16/2021: Förbjud separata badtider i skolan och motverka kvinnoförtryck på kommunala badhus

Ärendebeskrivning

Sverigedemokraterna yrkar i motion 16/2021:

Att kommunen omedelbart förbjuder skolorna att ha könsuppdelad simundervisning.

Att kommunen motverkar verksamhet som bidrar till kvinnoförtryck och diskriminering på de kommunala badhusen.

Sverigedemokraterna framför i sin motion att separata badtider bidrar till kvinnoförtryck och diskriminering och att separera människor har en negativ effekt på jämställdheten och det öppna samhället.

Fritidsnämnden samt för- och grundskolenämnden har yttrat sig på motionen. För- och grundskolenämnden hänvisar till läroplanens samt skollagens innehåll kring skolans jämställdhetsuppdrag. Nämnden framhåller att Umeå kommuns grundskolor hanterar frågan om könsuppdelad simundervisning utifrån gällande lagstiftning i skollagen, grundskolans läroplan samt diskrimineringslagen och föreslår därför kommunfullmäktige att avslå motionens första att-sats.

Fritidsnämnden hänvisar i sitt yttrande till Diskrimineringsombudsmannens tidigare granskningar i frågan och framhåller att huvudprincipen för Umeå

kommun är att bedriva könsblandad verksamhet och föreslår därför kommunfullmäktige att anse motionens andra att-sats besvarad.

Jämställdhetsutskottets yttrande

Jämställdhetsutskottet instämmer i de yttranden som antagits av fritidsnämnden samt för- och grundskolenämnden. Umeå kommun har ett övergripande jämställdhetsmål antaget av kommunfullmäktige att skapa förutsättningar för att kvinnor och män och flickor och pojkar ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. En viktig utgångspunkt för Umeå kommuns strategi för jämställdhetsarbete är maktperspektivet, med en förståelse för att kvinnor och män har olika livsvillkor på grund av kön och att det finns normer och strukturer som begränsar kvinnor och mäns möjligheter på olika sätt. Utifrån den förståelsen kan ett aktivt jämställdhetsarbete inte bygga på att i alla situationer erbjuda alla grupper identiska villkor.

Diskrimineringsombudsmannen skriver i sitt tillsynsärende GRA 2016/8 (Tillsyn avseende könsseparerade öppettider i sim- och idrottshallar) att likabehandling oavsett kön är diskrimineringslagens utgångspunkt och huvudprincip. Avgörande för bedömningen om ett avsteg är tillåtet, är om andra intressen i det enskilda fallet kan väga tyngre än eller i vart fall lika tungt som likabehandlingsprincipen. Syftet med Stockholms Stads särbehandling i fallet med nämnda tillsynsärende var att möjliggöra ett deltagande för kvinnor som på grund av religiösa och kulturella skäl annars inte skulle delta i simhallsaktiviteter.

Jämställdhetsutskottet vill här särskilt lyfta att drunkning är en av de vanligaste dödsorsakerna i Sverige bland små barn. Att stärka förutsättningarna för kvinnors simkunnighet är inte enbart en insats för att bidra till fysisk aktivitet och god hälsa i befolkningen, utan kan även vara direkt livräddande, då ett flertal rapporter pekar på att barns simkunnighet och vattenvana har en stark koppling till föräldrarnas nivå på densamma.

Huvudprincipen för Umeå kommun är, som fritidsnämnden skriver i sitt yttrande, att bedriva könsblandad verksamhet och skolan har, som för- och grundskolenämnden skriver i sitt yttrande, ett mycket tydligt jämställdhetsuppdrag. Jämställdhetsutskottet ställer sig bakom dessa och

vill också förtydliga att könsuppdelad verksamhet aldrig är ett mål i sig och aldrig heller ett gängse förfaringssätt inom kommunen. Däremot måste undantag från dessa principer kunna ske för att på sikt uppnå övergripande mål om att skapa samma förutsättningar för alla grupper.

Samtidigt behöver naturligtvis ett kontinuerligt jämställdhetsarbete pågå för att motverka kvinnoförtryck och diskriminering på de kommunala badhusen och i andra verksamheter. Det handlar till exempel om att synliggöra och tydligt markera mot mäns uppförande i badhus som begränsar flickors och kvinnors trygghet när de rör sig på dessa offentliga platser.

Beslutsunderlag

Motion 16/2021

För- och grundskolenämndens yttrande

Fritidsnämndens yttrande

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Jämställdhetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Charlotta Westerlund (S), Andreas Sjögren (S) och Solveig Granberg (C) yrkar på att avslå motionen, enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Madelene Nord (M) yrkar på att anse motionen besvarad.

Propositionsordning som godkänns

Ordförandens ställer tjänsteskrivelsens förslag mot att anse motionen besvarad. Jämställdhetsutskottet beslutar att avslå motionen, enligt tjänsteskrivelsens förslag.

§ 49

Diariernr: KS-2021/00567

JUSK yttrande motion 17/2021: Inför kommunal hyresgaranti**Beslut****Jämställdhetsutskottet föreslår kommunfullmäktige****att anse motionens första att-sats besvarad****att avslå motionens andra att-sats**

Reservation: Ellen Ström (V) till förmån för eget yrkande.

Ärendebeskrivning

Vänsterpartiet yrkar i motion 17/2021:

att Umeå kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda förutsättningar och formulera ett förslag för införandet av kommunal hyresgaranti

att Umeå kommun inför en kommunal hyresgaranti

Vänsterpartiet framför i sin motion att en kommunal hyresgaranti, där kommunen går i borgen för en hyresgäst, skulle sänka ribban för vissa grupper som har svårt att få bostad, att få tillgång till ett förstahandskontrakt, däribland även våldsutsatta kvinnor.

Individ- och familjenämnden har i sitt yttrande beskrivit att det i dagsläget finns en fungerande samverkan med AB Bostaden och kring förmedling av lägenheter på en operativ nivå. Det finns också upparbetade rutiner vad gäller våldsutsatta och familjer som uppfyller kriterier för barnfattigdom med olika biståndsinsatser, varav rätten till en bostad är en av dem. Även om förvaltningen i grunden är positiv till kommunal hyresgaranti bör hanteringen av den inte ligga på socialtjänsten, då insatsen är mer kopplad till den enskildes svårigheter att etablera sig på bostadsmarknaden, vilket

inte är socialtjänstens ansvar. Då hyresgarantin innebär att kommunen tecknar en borgensförbindelse upplevs också bidraget i form av ett engångsbelopp på 5000 kr per hyresgäst som en låg summa i sammanhanget, i fall något till exempel skulle gå sönder i bostaden. Med dessa förbehåll kan förvaltningen ändå se vissa fördelar med den kommunala hyresgarantin som en del i kommunens bostadsförsörjningsprogram och att kommunstyrelsen utreder förutsättningarna kring kommunal hyresgaranti vidare enligt motionens förslag, men där utredningens resultat i så fall får avgöra huruvida kommunen formulerar ett förslag för införande av kommunal hyresgaranti eller inte.

Jämställdhetsutskottets yttrande

I det av kommunfullmäktige antagna bostadsförsörjningsprogrammet 2017–2024 lyfts ett ökat behov av boendelösningar för våldsutsatta kvinnor då denna grupp vuxit. Våldsutsatta som kommer via kvinnofridsmottagningen får idag förtur till lägenheter då de ofta befinner sig i en akut farlig situation. På grund av utvecklingen för denna grupp finns behov av ett tillskott av skyddade boenden i kommunen. I budgetpropositionen för 2022 föreslår regeringen en rad åtgärder för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck där våldsutsattas rätt till eget boende ingår. Där lyfts att våldsutsatta kvinnor inte ska behöva gå från en vistelse i skyddat boende tillbaka till gärningsmännen för att de saknar en varaktig bostad. Vidare skrivs att kommuners skyldigheter behöver förtydligas och möjligheten att ge förtur till bostad för våldsutsatta och deras barn bör säkerställas. Kommunernas insatser för att hjälpa våldsutsatta personer med eller utan barn att ordna stadigvarande boende efter vistelse i skyddat boende eller annat tillfälligt boende ska kartläggas. En utredning ska se över om gemensamma lägenheter i högre grad ska kunna överlåtas från förövare till våldsutsatta. Länsstyrelsen i Västerbottens län har fått i uppdrag att genomföra en kartläggning i länet inom ramen för detta nationella regeringsuppdrag: "Att kartlägga kommuners insatser för att hjälpa våldsutsatta personer med eller utan barn att ordna stadigvarande boende efter vistelse i skyddat boende eller annat tillfälligt boende." En kartläggning som ska vara klar senast den 31 januari 2022.

Inom ramen för det antagna kommunala bostadsförsörjningsprogrammet 2017–2024 finns ett uppdrag att utreda förutsättningarna och konsekvenserna av införande av kommunal hyresgaranti. Syftet är att bedöma om hyresgarantier kan göra det lättare för de grupper som har svårt att etablera sig på bostadsmarknaden att ordna bostad.

Jämställdhetsutskottet ser att motionens första att-sats kan anses besvarad med det liggande uppdrag kopplat till det rådande bostadsförsörjningsprogrammet.

Beslutsunderlag

Motion 17/2021

Individ- och familjenämndens yttrande

Beredningsansvariga

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Annika Dalén, utvecklingsstrateg

Jämställdhetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Ellen Ström (V) yrkar på bifall till motionen.

Madelene Nord (M) yrkar på avslag till motionen.

Andreas Sjögren (S) och **Charlotta Vesterlund (S)** yrkar på att anse motionens första att-sats besvarad och att avslå motionens andra att-sats, enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Propositionsordning som godkänns

Ordförandens ställer bifall till tjänsteskrivelsens förslag mot bifall till motionen mot avslag till motionen. Jämställdhetsutskottet beslutar att anse motionens första att-sats besvarad och att avslå motionens andra att-sats, enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Informationsärenden

§ 50

Diariernr:

Styrsystem och program för social hållbarhet

Beslut

Jämställdhetsutskottet har tagit del av informationen

Ärendebeskrivning

Dan Gideonsson berättar om den nya budgetprocessen för Umeå kommun. Annika Dalén berättar om program för social hållbarhet. Programmet för social hållbarhet har fem utvecklingsområden.

1. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden.
2. Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.
3. Barns uppväxtvillkor
4. Boende och bebyggelsemiljö
5. Arbete och försörjning

Beredningsansvariga

Annika Dalén

§ 51

Diariernr:

SKR-nätverk om medborgardialog

Beslut

Jämställdhetsutskottet har tagit del av informationen

Ärendebeskrivning

Syftet är att klargöra hur medborgardialog sker i Umeå kommun och rådens roll i det. Samt att utreda utvecklingsmöjligheter för att öka kommuninnevånarnas möjligheter att delta, vara delaktiga, medskapande och medbestämmande i kommunens och stadens utveckling.

Fokusera på tre huvudfrågor under 2021/2022

- Skapa förmåga att pröva nya och innovativa former för medborgarinflytande
- Utveckla befintliga former för medborgarinflytande (dvs råden)
- Reglera befintliga former för medborgarinflytande och de nya former som bör bli varaktiga (policy, riktlinjer etc)

Beredningsansvariga

Linda Gustafsson